

El Salvador: Endring i sikkerhetssituasjonen og gjengkriminaliteten etter at Bukele ble president i 2019

- Bakgrunn
- Historikk om gjengene/las maras
- Sikkerhetssituasjonen i El Salvador fram til 2019
- Ny president og endring i sikkerhetssituasjonen
- Unntakstilstand innført i mars 2022
- Gjengenes eksistens i dag

Bakgrunn

Responser tar for seg utviklingen i El Salvador etter at Nayib Bukele ble valgt til president i landet i 2019. Landet har i flere tiår vært preget av voldelige gjenger, men denne situasjonen har endret seg etter at Bukele inntok presidentembetet.

El Salvador ligger midt i Mellom-Amerika. Det er det minste og mest folketette landet i regionen med rundt 6,8 millioner innbyggere. Mange lever i fattigdom, og majoriteten av landets fattige befolkning bor i hovedstaden San Salvador (Buvollen & Ekern 2024).

I likhet med de andre landene i regionen, var landet preget av militærregimer og geriljabevegelser, samt politisk, sosial og økonomisk ustabilitet fram til 1990-tallet. Store grupper salvadoranere og andre mellomamerikanere migrerte på denne tiden til USA, og mange bosatte seg i de fattige bydelene i Los Angeles. Der utviklet det seg en kultur preget av kriminell virksomhet med ran, overgrep, vold og drap som motvekt til og beskyttelse mot allerede eksisterende gjenger. Da USA begynte å deportere mellomamerikanere tilbake til sine hjemland på 1990-tallet, tok deler av den returnerte befolkningen med seg gjengkulturen hjem og etablerte *las maras*¹-grupperinger i hele Mellom-Amerika, særlig i El Salvador, Guatemala og Honduras (Archibold 2012; U.S. Department of State 2007, s. 2).

¹ Maras brukes som betegnelse på transnasjonale kriminelle grupperinger i det såkalte Northern Triangel, et begrep som viser til landene El Salvador, Guatemala og Honduras (Seelke 2016, s. 3).

Om gjengene/las maras

De to store gjenggrupperingene i El Salvador er Mara Salvatrucha (MS13) og Barrio 18² (Mara 18). Gjengene har hatt opp mot 70 000 medlemmer.

InSight Crime, en stiftelse som forsker på organisert kriminalitet i Latin-Amerika, mener det er sammensatte grunner til at gjengene i El Salvador vokste seg så store og mektige. Grunner som nevnes er fattigdom, mangel på tilgang til offentlige tjenester og utdanningsmuligheter, svake og dysfunksjonelle familiestrukturer, økende urbanisering, høy arbeidsledighet, repatriering av gjengmedlemmer fra USA og et samfunn med en sterk voldskultur.

Tidlig på 2000-tallet prøvde myndighetene i El Salvador en ny strategi for å bekjempe gjengkriminaliteten, den såkalte mano dura («sterk hånd»). Mano dura er en anti-gjengpolitikk innført av flere land i Mellom-Amerika, særlig El Salvador, etter press fra media og samfunnet ellers om å gjøre noe med den økende gjengrelaterte kriminaliteten. Politikken gikk i hovedsak ut på at politiet innringet unge salvadoranere basert på hvordan de så ut og hvor de bodde. Politiet fikk fullmakt til å kroppsvisitere og arrestere antatte gjengmedlemmer. Dette førte til at mange følte seg marginalisert. Antall innsatte i fengslene økte, men mange ble etter hvert løslatt på grunn av manglende bevis på at de hadde utført kriminelle handlinger. Strategien slo feil og førte til at gjengene fikk økt oppslutning, blant annet fordi ungdommer som ikke allerede var gjengmedlemmer, ble med i gjengene mens de satt fengslet (InSight Crime 2020; Seelke 2016, s. 10-11).

For mer informasjon om gjengene og hvordan de opererte og rekrutterte, se Landinfos respons fra 2015 (Landinfo 2015).

Sikkerhetssituasjonen i El Salvador fram til 2019

El Salvador har lang historikk med gjengkriminalitet. Landet har vært plaget med gjenger som dreper, truer, kidnapper og voldtar befolkningen i over 30 år.

I mars 2012 ble det inngått en våpenhvile mellom de to største rivaliserende gjengene i El Salvador, MS13 og Barrio 18. Dette førte til at omfanget av gjengrelatert vold, kidnappinger og drap sank betraktelig. Myndighetene hadde en sentral rolle i forhandlingene som førte til våpenhvilen. Gjengene aksepterte våpenhvilen på betingelse av at myndighetene sørget for å flytte flere titalls gjengledere fra høysikkerhetsfengsler til mer åpne fengsler som tillot besøk og bruk av mobiltelefoner (Archibold 2012; Ramsey 2012).

² Barrio 18 ble splittet i to fraksjoner etter interne stridigheter tidlig på 2000-tallet, Revolutionaries og Sureños (InSight Crime 2023). Vi omtaler dem hovedsakelig som Barrio 18 i denne responsen.

Etter at våpenhvilen med gjengene ble brutt i 2014, økte drapstallene i El Salvador drastisk. I 2015 var El Salvador det mest voldelige landet på den vestlige halvkule. Mer enn 6600 personer ble drept, et snitt på 103 drap per 100 000 innbyggere (Gagne 2016; InSight Crime 2024a).

Daværende president Salvador Sánchez Cerén (president fra 2014 til 2019) uttalte i januar 2015 at det var uaktuelt at myndighetene skulle legge til rette for en ny våpenhvile. I begynnelsen av januar 2015 sa han at våpenhvilen kun hadde «allowed the gangs to grow and strengthen». Myndighetenes oppgave er å «go after them [and] punish them» (Gurney 2015).

I perioden 2016 til 2019 gikk drapstallene i El Salvador gradvis nedover. Landet var likevel et av de mest voldelige landene i verden som ikke var i krig (InSight Crime 2024a).

Ny president og endring i sikkerhetssituasjonen

Nayib Bukele vant presidentvalget i El Salvador i februar 2019 og ble innsatt som president i juni samme år. Bukele startet sin politiske karriere i partiet FMLN (Frente Farabundo Martí para la Liberación Nacional) – først som ordfører i en omegnskommune til San Salvador i 2012, deretter ble han valgt til ordfører i hovedstaden San Salvador i 2015. Allerede i ordførerembetene sine framsto han som handlekraftig og innførte tiltak for å bekjempe gjengkriminalitet. I 2017 ble han ekskludert fra FMLN. Tre måneder senere opprettet han sitt eget politiske parti kalt Nuevas Ideas (Nye Ideer), som han stilte som presidentkandidat for i 2019 (Ekern 2024).

I valgkampen snakket både Bukele og de andre kandidatene med gjengene. Presidentkandidatene visste at gjengene har blitt politiske aktører som kan definere valg, både ved at de kan kommandere stemmer, og ved at de kan bruke vold til politisk vinning (Palumbo & Malkin 2019).

I et møte med Amnesty International i juni 2019, sa Bukele at han ville jobbe for bedring av menneskerettighetene i landet. Når det gjelder sikkerhetssituasjonen, ville han «implementere en omfattende strategi» med fokus på forebygging og rehabilitering (Amnesty International 2019).

Tre dager etter at han ble innsatt som president, sendte Bukele rundt 5000 politi og militære ut i gatene i San Salvador og andre byer for å ta tilbake kontrollen over områder mest utsatt for gjengkriminalitet. Slike maktstrategier, mano dura, har som nevnt blitt prøvd av tidligere presidenter uten altfor stort hell.

Resultater av Bukeles strategi for gjengkriminaliteten

I løpet av Bukeles 15 første dager som president, skal nesten 1500 personer ha blitt arrestert. I sine offentlige uttalelser om sikkerhet, viste Bukele en klar retur til mano dura-tilnærmingen for å bekjempe gjengvold og -kriminalitet. Han avviste også muligheten for forhandlinger, og en eventuell våpenhvile, med MS13 og Barrio 18 (Silva Ávalos 2019).

Juli 2019, den første måneden Bukele var president, var en av de fredeligste i El Salvador på mange år, med kun fem drap i snitt per dag. Måneden ble til og med avsluttet med en dag uten ett eneste drap. Bukele var tidlig ute og sa at sikkerhetsplanen hans var en suksess, selv om drapstallene allerede var på vei nedover da han ble innsatt. De første sju månedene i 2019 var den minst voldelige starten på et år på 15 år. I det lange løp har ingen tidligere runder med mano dura og repressive strategier hatt langvarig effekt. Det ble nedgang i drap og vold til å begynne med, men på lang sikt økte omfanget av drap og vold massivt (Papadovassilakis 2019; Valencia 2019).

Gjengenes holdning til å redusere volden i El Salvador var usikker. Etter uker med lave drapstall, ble mellom 70 og 80 personer drept i løpet av fire-fem dager i det som skal være drap utført av MS13 i april 2020. Ordren om drapene skal ha kommet fra innsiden av landets fengsler. Bukele reagerte med å beordre full nedstegning i fengslene. Innsatte ble innelåst i 24 timer, og gjengledere ble satt på isolat på ubestemt tid. For å unngå kommunikasjon mellom gjengmedlemmer, ble medlemmer fra forskjellige gjenger satt på samme celle. Cellene ble tildekt så fangene verken kunne se ut eller se dagslys. Bilder av hundrevis av fanger som satt halvnakne tett i tett på gulvet, gikk verden rundt (International Crisis Group 2020; Human Rights Watch 2020).

2020 ble avsluttet med en fredelig periode, der 4. desember markerte 36 dager uten drap. 2021 startet derimot blodig, med 23 drap i løpet av årets tre første dager (La Prensa Grafica 2021). På noen få dager i november 2021 ble 46 personer drept. Bukele skyldte på «gamle fiender», en kryptisk referanse til gjengene. Drapene skal ha vært en beskjed til fengslede gjengledere som gjennom hemmelige forhandlinger med myndighetene skaffet seg goder i «bytte» mot lavere drapstall. Disse godene nådde aldri gjengmedlemmene ute i gatene, og tre dager med drap og vold var en klar beskjed om at de også ville bli tatt hensyn til (Robbins 2021).

I årene fra 2019 til 2021 fortsatte drapstallene å synke i El Salvador. I 2019 ble det begått i underkant av 2400 drap, et snitt på 36 drap per 100 000 innbyggere. I 2020 ble det begått i overkant av 1300 drap, som gir et snitt på 20 drap per 100 000 innbyggere. Dette var en nedgang på 45 % fra 2019. 2021 så nok en nedgang med ca. 1100 drap. Dette gir et snitt på 18 drap per 100 000 innbyggere (InSight Crime 2024a).

Forklaringer og spekulasjoner om hvorfor Bukeles plan lyktes

Det ble trukket fram flere mulige grunner til at drapstallene gikk ned. Den ene grunnen er Bukeles mano dura og krig mot gjengene, ofte omtalt som Territorial Control Plan. En annen grunn kan være at MS13 og Barrio 18 hadde en slags samlet innsats for å redusere drap for å opprettholde territoriell kontroll og å unngå potensielt dødelige konfrontasjoner med sikkerhetsstyrkene. En talsperson for Barrio 18 Sureños skal ha uttalt at det var en enighet mellom gjengene om dette. Hvis gjengene klarer å beholde den territoriale kontrollen, gir det flere muligheter til å drive utpressing, som er deres primære kriminelle aktivitet og inntektskilde. En kilde uttalte til International Crisis Group i oktober 2019 at «In this country, homicides go down only if gangs decide so» (International Crisis Group 2020; InSight Crime 2024a).

Det har blitt spekulert i om både Bukele og gjengene har prøvd å skjule eller endre data om antall drap. Myndighetene begrenset tilgangen til drapstall da media satte fokus på plutselige drapsbølger. Og da antall uløste forsvinninger steg, ble det stilt spørsmål ved om gjengene prøvde å skjule drepte (InSight Crime 2024a).

Flere har lurt på om det ble inngått en form for avtale med gjengene. Myndighetene har benektet dette flere ganger, og det har ikke framkommet bevis på direkte forhandlinger med gjengene. Men myndighetene og gjengene skal ved flere anledninger ha utvekslet beskjeder indirekte via intervjuer, pressekonferanser og representanter som jevnlig reiser til de områdene som er mest berørt av gjengene (InSight Crime 2024a; International Crisis Group 2020).

Bukele har tatt all ære for nedgangen i drapstallene, som han tilskriver å sende politi og sikkerhetsstyrker inn i gjenkontrollerte nabolag. Men nedstegning og portforbud som kom med covid-19-pandemien, gjorde også at flere holdt seg hjemme for å unngå å bli sendt til karantenesentre (Semple & Ahmed 2021; International Crisis Group 2020).

Unntakstilstand innført i mars 2022

Fra fredag 25. mars til søndag 27. mars 2022 ble minst 87 personer drept. Dette var et kraftig hopp etter 79 drap i hele februar. Drapene virket å være tilfeldige; gjengene skjøt planløst rundt seg i gatene og drepte gateselgere, busspassasjerer og folk på vei til markedet. Lørdag 26. mars 2022 ble den blodigste dagen i landet siden borgerkrigen for 30 år siden (Abi-Habib & Avelar 2022a).

Analytikere mener avtalene myndighetene inngikk med fengslede gjengledere i 2021, var i ferd med å gå i oppløsning, og at drapsorgien var et pressmiddel for å reforhandle (Abi-Habib & Avelar 2022a, b).

Bukele svarte på den plutselige drapsøkningen med å innføre unntakstilstand i 30 dager. Enkelte sivile rettigheter ble opphevet. Det ble enklere å arrestere personer, og de kunne holdes i 15 dager uten tilgang til advokat. Myndighetene innførte restriksjoner på forsamlinger, og politiet fikk tillatelse til å gjennomføre mobiltelefoner og meldinger (Associated Press 2022; Abi-Habib & Avelar 2022a). Militære og sikkerhetsstyrker omringet nabolag, de gjennomførte biler og kroppsvisiterte personer som prøvde å bevege seg rundt. Hjem i fattige nabolag ble utsatt for rassaer, og personer ble arrestert på gata (Abi-Habib & Avelar 2022b).

Flere enn 600 personer ble anholdt eller arrestert disse dagene. Disse kom i tillegg til de rundt 16 000 som allerede var fengslet. Bukele sa at de som allerede satt i fengsel, også ville bli straffet for drapene. Bukele stengte ned fengslene og sa at det ville bli rasjonering på mat til de innsatte (Associated Press 2022; Abi-Habib & Avelar 2022b). Ifølge Tiziano Breda³ i International Crisis Group (som sitert i Abi-Habib & Avelar 2022b) var det lite bevis på at det var en sammenheng mellom mange av de arresterte og drapene som ble begått, «It's a stigmatized sweep up, where anyone who looks like a thug can be arrested.»

I april 2022, en måned etter at unntakstilstanden ble innført, svarte 91 % av de spurte i en undersøkelse at de stilte seg bak myndighetenes sikkerhetstiltak. Lenge før Bukele innførte unntakstilstand, var folks grunnleggende rettigheter begrenset, dette er en tilstand salvadoranere har vært vant til. Mange foretrekker det autoritære regimet til Bukele framfor det autoritære og morderiske regimet til gjengene. De føler seg tryggere. Men for andre er unntakstilstanden en usikkerhet. Mange gjengmedlemmer har rømt til fjells eller gjemmer seg i sikre hus og områder. Dette gjør at politiet, som ifølge lederen for et politiforbund (som sitert i Kitroeff 2022), skal ha fått en daglig arrestkvote, arresterer alle som ser mistenkelige ut.

Fra mars til november 2022 ble minst 58 000 personer arrestert, dette inkluderer flere enn 1600 barn. Politi og militære skal også ha drept minst 84 gjengmedlemmer (Human Rights Watch 2022).

Drapstallene fortsatte å synke i 2022 og 2023. I 2022 ble 495 personer drept, ca. 8 personer per 100 000 innbyggere. I 2023 ble kun 154 personer drept i landet, et snitt på ca. 2,5 per 100 000 innbyggere. El Salvador var da det landet i Latin-Amerika med lavest drapsrate. Flere eksperter mener tallene er en underrapportering, og at tall på døde gjengmedlemmer og personer som omkom i myndighetens varetekt, ikke er tatt med. Selv om det menes at det er en underrapportering, er man nokså sikre på at nedgangen er et resultat av Bukeles brutale straffereaksjoner mot gjengene. Mellom 70 000 og 75 000 personer satt fengslet anklaget for gjengtilhørighet ved utgangen av 2023. Dette utgjør mer enn 1 % av El Salvadors befolkning (InSight Crime 2024a). En lokal humanitær

³ Tiziano Breda jobber nå i ACLED, han begynte der i januar 2024.

organisasjon (som sitert i Ellis 2024) mener at minst 20 000 av disse er uskyldige. Retten til rettferdig rettergang har forsvunnet med unntakstilstanden, ifølge samme kilde.

Hvem rammes av Bukeles arrestasjoner?

Human Rights Watch (2022) har undersøkt rundt 1100 saker der personer har blitt vilkårlig anholdt. I nesten alle tilfellene som Human Rights Watch og Cristosal dokumenterte, ble folk tatt fra hjemmene sine, fra arbeidsplassen sin eller plukket opp på gata uten å bli vist en ransakings- eller arrestordre av sikkerhetsstyrkene. Myndighetene sier at arrestordre ikke er nødvendig når gjengmedlemmer skal arresteres, fordi «these people are in “permanent flagrancy” as gang membership is considered a “continuous offense.”»

En kilde Human Rights Watch snakket med, sa at det å være fattig kan betraktes som et lovbrudd i El Salvador. Flere av arrestasjonene er basert på sosial bakgrunn, utseende (for eksempel tatoveringer) eller tilfeldige anonyme telefoner eller meldinger i sosiale medier. De som anholdes informeres sjelden om hvorfor de arresteres, og det har vært meldt om vold og trusler mot familiemedlemmer under arrestasjonene. Sikkerhetsstyrkene poster ofte bilder av de arresterte på sosiale medier med anklager om at de er gjengmedlemmer eller terrorister. Noen av bildene viser også skader på de arresterte. Mange får heller ikke informasjon om hvor arresterte familiemedlemmer blir holdt eller helsetilstanden deres (Human Rights Watch 2022).

Selv om Bukele er populær blant folk, har mange gått fra å være redde for gjengene til å bli redde for politi og sikkerhetsstyrker. Mange arrestasjoner er vilkårlige, og folk mishandles, tortureres og dør i varetekt (Torres 2024).

Gjengenes eksistens i dag

Tiltakene innført under unntakstilstanden har sendt gjengene i skjul, og aktivitetene deres er sterkt redusert, men de eksisterer fortsatt. Dette har igjen ført til at antall drap og utpressinger har gått radikalt ned (InSight Crime 2024a). Antall utpressinger sank med 54 % i perioden januar–september 2023 sammenlignet med samme periode i 2022. Fortsatt ble det anmeldt mange tilfeller av utpressing hver uke. Fra januar til september 2023 ble det anmeldt 572 tilfeller av utpressing, og MS13 og Barrio 18 sto bak minst 375 av dem. Ifølge rapporten fra National Police er det forretnings- og næringsdrivende som utsettes for utpressing (som gjengitt i Valencia 2023).

National Police og militæret har slått hardest ned på gjengene i områdene Cuscatlán, Santa Ana, San Miguel, La Unión og Usulután. I San Salvador, Ahuachapán, Morazán, Cabañas, La Libertad og La Paz har innsatsen mot

gjengene vært markant mindre. I to områder, Chalatenango og San Vicente, har gjengene stort sett lik innflytelse med samme antall grupperinger som før unntakstilstanden, mens i Sonsonate har antall grupperinger økt fra fem til seks (Valencia 2023).

I september 2023 ble det estimert å være 54 bevæpna gjenggrupperinger (*clicas*) igjen i El Salvador, mot 97 i juni 2022. MS13 har 43 av disse grupperingene, mens elleve er fra Barrio 18. Totalt skal det fortsatt være nesten 43 000 gjengmedlemmer som ikke sitter i fengsel i El Salvador (Valencia 2023).

Det beslaglegges også færre våpen under unntakstilstanden enn tidligere. Kun 83 våpen ble beslaglagt fra januar til september 2023, mot 242 i 2022, 321 i 2020 og 508 i 2019 (Valencia 2023).

Rehabilitering av gjengmedlemmer har ikke vært særlig prioritert i El Salvador. Det har vært noen spede forsøk fra kirker, men disse har forvitret under unntakstilstanden. Et tidligere medlem i MS13 fortalte til Amnesty International (Tucker 2022) at undertrykking og tvang ikke endrer et gjengmedlem. Unge fra fattige nabolag må få tilgang til utdanning og jobbmuligheter, samtidig som det må bli enklere for eldre medlemmer som vil ut av gjengene å finne jobb og å unnsnippe trakassering fra politiet.

En konsulent på offentlig sikkerhet som InSight Crime har snakket med (som sitert i Valencia 2023), mener det er å ta det for langt at gjengene er noe som hører fortiden til, slik myndighetene i El Salvador hevder. Han mener gjengene ikke har samme styrke lenger, men at de holder seg i ro og har bestemt seg for å være inaktive en stund. Dette er altså en villet strategi, ifølge denne kilden, gjengene tilpasser seg tingenes tilstand og vil redefinere hvordan de opererer.

Mara Salvatrucha/MS13

Under koronapandemien høynet MS13 sin politiske innflytelse. De utnyttet den store territorielle kontrollen de hadde og sine tidligere politiske forbindelser til å pålegge portforbud, håndheve regler for munnbindbruk og styre statlig finansierte hjelpeprogram i fattige områder der staten hadde liten tilstedeværelse (InSight Crime 2024b; International Crisis Group 2020).

Det kan virke som MS13 ble tatt på senga da unntakstilstanden ble innført i mars 2022. Tidligere har de alltid kommet tilbake etter aksjoner rettet mot dem, men denne gangen hadde de ikke noe koordinert motangrep. Medlemmer har enten endt opp i fengsel, blitt tvunget til å gjemme seg eller de har forlatt landet. Slik situasjonen er nå, er MS13 nøytralisert i El Salvador, selv om strukturen består i andre land i Mellom- og Nord-Amerika (InSight Crime 2024b).

Ifølge tall fra National Police i El Salvador skal kun 33 % av MS13 sine medlemmer fortsatt være på frifot. MS13 er den gjengen som har blitt hardest rammet av unntakstilstanden og arrestasjonene (Valencia 2023).

MS13 har blitt svekket etter massearrestasjonene som startet i begynnelsen av 2022. De har mistet kontroll over strategiske områder som ga lønnsomme inntekter gjennom utpressing og småskala narkotikaomsetning. InSight Crime mener at slik MS13 framstår nå, nærmest blodfattige, ser det ikke ut til at de har styrke til et comeback i nær framtid (InSight Crime 2024b). Om svekkelsen av MS13 vil være langvarig, eller om de vil komme sterkere tilbake, er et åpent spørsmål. Som en kilde påpeker: «History shows that the more gang members that enter the prisons, the stronger the gang becomes in the long run.» (Manjarrés, McDermott & Newton 2024).

Barrio 18

Medlemmer av Barrio 18 delte ut matposer under covid-19-pandemien, som for å distansere seg fra den harde linja MS13 førte (International Crisis Group 2020).

Barrio 18 var kjapt ute med å ta avstand fra drapsbølgen i mars 2022, som et forsøkt på å sende en beskjed til myndighetene. Dette hadde liten effekt, og Barrio 18 ble slått like hardt ned på som MS13. Tusenvis av medlemmer har enten flyktet internt eller forlatt landet (InSight Crime 2023).

De to fraksjonene av Barrio 18, Revolutionaries og Sureños, har ikke blitt like hardt rammet av unntakstilstanden. Revolutionaries har stått imot offensiven bedre; 46 % av medlemmene deres er frie, mot 35 % av Sureños' medlemmer (Valencia 2023).

Barrio 18 har også blitt svekket i løpet av unntakstilstanden. Minst 10 000 medlemmer skal være arrestert. Per midten av 2023 skal Barrio 18 ha hatt 22 000 medlemmer. Gjengen har blitt en skygge av seg selv, med nesten halvparten av medlemmene i fengsel. De har mistet territoriell kontroll over områder de tidligere regjerte med jernhånd. Dette har redusert den kriminelle økonomien som var sentral for gjengens økonomiske overlevelse (InSight Crime 2023).

Bukele gjenvalgt i februar 2024

Bukele vant presidentvalget som ble holdt i februar 2024. Han utropte seg selv til vinner før valgresultatet var offisielt, etter at opptelling av 70 % av stemmene viste 83 % støtte til en ny presidentperiode (Renteria & Kinoshian 2024).

Partiet hans, Nuevas Ideas, vant 54 av 60 seter i den lovgivende forsamlingen. Flere skal ha klaget på irregulariteter i valget og ved opptellingen av stemmene, men valgdomstolen (Supreme Electoral Tribunal) utnevnte partiet og Bukele som valgvinners. Bukele skal styre El Salvador i fem nye år (Gavarrete 2024).

I mai 2024 ble unntakstilstanden i landet forlenga for 26. gang. Den varer nå minst til 11. juni 2024 (Crisis24 2024).

Nå når nabolag har blitt tryggere, bekymrer befolkningen seg for økonomien. Mer enn en fjerdedel av El Salvadors befolkning lever i fattigdom. I innsettelsestalen for sin andre presidentperiode, sa Bukele at ettersom problemet med sikkerheten nå er løst, skal han fokusere på andre viktige problemer, som økonomien (Renteria 2024).

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

Abi-Habib, Maria & Avelar, Bryan (2022a, 27. mars). Explosion of Gang Violence Grips El Salvador, Setting Record. *New York Times*. Tilgjengelig fra <https://www.nytimes.com/2022/03/27/world/americas/el-salvador-gang-violence.html> [lastet ned 27. mai 2024].

Abi-Habib, Maria & Avelar, Bryan (2022b, 28. mars). Hundreds Arrested in El Salvador, Raising Fears of a Civil Liberties Crackdown. *New York Times*. Tilgjengelig fra <https://www.nytimes.com/2022/03/28/world/americas/el-salvador-gang-violence-bukele.html> [lastet ned 27. mai 2024].

Amnesty International (2019, 24. juni). *El Salvador: President Bukele pledges to respect human rights*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/06/el-salvador-amnistia-internacional-se-reune-con-presidente-bukele-2/> [lastet ned 15. mai 2024].

Archibold, Randal C. (2012, 27. august). Gangs' Truce Buys El Salvador a Tenuous Peace. *New York Times*. Tilgjengelig fra <https://www.nytimes.com/2012/08/28/world/americas/in-el-salvador-gang-truce-brings-tenuous-peace.html> [lastet ned 27. februar 2024].

Associated Press (2022, 28. mars). El Salvador locks down prisons after wave of 87 killings over weekend. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2022/mar/28/el-salvador-prisons-gang-killings> [lastet ned 27. mai 2024].

- Buvollen, Hans Petter & Ekern, Stener (sist oppdatert 24. mai 2024). *El Salvador*. Oslo: Store norske leksikon. Tilgjengelig fra https://snl.no/El_Salvador [lastet ned 30. mai 2024].
- Crisis24 (2024, 13. mai). *El Salvador: State of emergency extended until at least June 11 /update 26*. Montréal: Crisis24. Tilgjengelig fra <https://crisis24.garda.com/alerts/2024/05/el-salvador-state-of-emergency-extended-until-at-least-june-11-update-26> [lastet ned 30. mai 2024].
- Ekern, Stener (sist oppdatert 29. mai 2024). *Nayib Bukele*. Oslo: Store norske leksikon. Tilgjengelig fra https://snl.no/Nayib_Bukele [lastet ned 5. juni 2024].
- Ellis, Catherine (2024, 2. februar). 'Trapped in this hell': How one El Salvador town transformed under Bukele. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/news/2024/2/2/trapped-in-this-hell-how-one-el-salvador-town-transformed-under-bukele> [lastet ned 28. mai 2024].
- Gagne, David (2016, 14. januar). *InSight Crime's 2015 Homicide Round-up*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://insightcrime.org/news/analysis/insight-crime-homicide-round-up-2015-latin-america-caribbean/> [lastet ned 19. mars 2024].
- Gavarrete, Julia (2024, 7. mars). *Bukele's Party Imposes Its Dominance in El Salvador*. New York: NACLA. Tilgjengelig fra <https://nacla.org/bukeles-party-imposes-dominance-el-salvador> [lastet ned 30. mai 2024].
- Gurney, Kyra (2015, 9. januar). *El Salvador Homicides Skyrocket After Gang Truce Unravels*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://insightcrime.org/news/analysis/el-salvador-homicides-skyrocket-after-gang-truce-unravels/> [lastet ned 19. mars 2024].
- Human Rights Watch (2020, 29. april). *El Salvador: Inhumane Prison Lockdown Treatment*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2020/04/29/el-salvador-inhumane-prison-lockdown-treatment> [lastet ned 22. mai 2024].
- Human Rights Watch (2022, 7. desember). *"We Can Arrest Anyone We Want": Widespread Human Rights Violations Under El Salvador's "State of Emergency"*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/report/2022/12/07/we-can-arrest-anyone-we-want/widespread-human-rights-violations-under-el> [lastet ned 28. mai 2024].
- InSight Crime (2020, 15. september). *El Salvador Profile*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://insightcrime.org/el-salvador-organized-crime-news/el-salvador/> [lastet ned 27. februar 2024].
- InSight Crime (2023, 14. november). *Barrio 18*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://insightcrime.org/el-salvador-organized-crime-news/barrio-18-profile/> [lastet ned 30. mai 2024].
- InSight Crime (2024a). *Homicide Round-Up archivos*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://insightcrime.org/tag/homicide-round-up/> [lastet ned 19. mars 2024].
- InSight Crime (2024b, 28. februar). *MS13*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://insightcrime.org/el-salvador-organized-crime-news/mara-salvatrucha-ms-13-profile/> [lastet ned 26. mars 2024].
- International Crisis Group (2020, 8. juli). *Miracle or Mirage? Gangs and Plunging Violence in El Salvador*. Brussel: International Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/latin-america-caribbean/central-america/el-salvador/81-miracle-or-mirage-gangs-and-plunging-violence-el-salvador> [lastet ned 22. mai 2024].
- Kitroeff, Natalie (2022, 28. april). In El Salvador, the President Cracks Down on Civil Liberties, and Is Beloved for It. *New York Times*. Tilgjengelig fra

- <https://www.nytimes.com/2022/04/28/world/americas/el-salvador-bukele-gangs.html> [lastet ned 27. mai 2024].
- La Prensa Grafica (2021, 4. januar). Gobierno se niega a hablar de repunte de homicidios en El Salvador. *La Prensa Grafica*. Tilgjengelig fra <https://www.laprensagrafica.com/elsalvador/Gobierno-se-niega-a-hablar-de-repunte-de-homicidios-20210103-0077.html> [lastet ned 22. mai 2024].
- Landinfo (2015, 17. april). *El Salvador: Gjengkriminalitet og sikkerhetssituasjonen*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra arkivet på El Salvador i Landdatabasen.
- Manjarrés, Juliana; McDermott, Jeremy & Newton, Christopher (2024, 3. januar). *GameChangers 2023: Top 5 Criminal Newsmakers*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://insightcrime.org/news/gamechangers-2023-top-5-criminal-newsmakers/> [lastet ned 29. mai 2024].
- Palumbo, Gene & Malkin, Elisabeth (2019, 3. februar). Nayib Bukele, an Outsider Candidate, Claims Victory in El Salvador Election. *New York Times*. Tilgjengelig fra <https://www.nytimes.com/2019/02/03/world/americas/salvador-bukele-election.html> [lastet ned 15. mai 2024].
- Papadovassilakis, Alex (2019, 5. august). *El Salvador's Peaceful Month Not Due to Bukele Security Plan*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://insightcrime.org/news/brief/el-salvador-peaceful-month-bukele-security-plan/> [lastet ned 16. mai 2024].
- Ramsey, Geoffrey (2012, 19. juli). *Are El Salvador's 'Maras' Becoming Political Actors?* Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://insightcrime.org/news/analysis/are-el-salvador-s-maras-becoming-political-actors/> [lastet ned 30. mai 2024].
- Renteria, Nelson (2024, 1. juni). El Salvador's Bukele starts second term, promises "medicine" to cure the economy. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/world/americas/el-salvadors-bukele-starts-second-term-amid-economic-test-2024-06-01/> [lastet ned 5. juni 2024].
- Renteria, Nelson & Kinosian, Sarah (2024, 5. februar). El Salvador's Bukele re-elected as president in landslide win. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/world/americas/el-salvador-president-bukele-poised-another-landslide-voters-head-polls-2024-02-04/> [lastet ned 30. mai 2024].
- Robbins, Seth (2021, 16. desember). *El Salvador's Gangs Send Message in Blood*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://insightcrime.org/news/el-salvadors-gangs-send-a-message-in-blood/> [lastet ned 27. mai 2024].
- Seelke, Clare Ribando (2016, 29. august). *Gangs in Central America*. Washington D.C.: Congressional Research Service. Tilgjengelig fra <https://sgp.fas.org/crs/row/RL34112.pdf> [lastet ned 5. juni 2024].
- Semple, Kirk & Ahmed, Azam (2021, 3. august). Murder Rates Were Staggering. The Virus Has Brought Some Quiet, for Now. *New York Times*. Tilgjengelig fra <https://www.nytimes.com/2020/04/11/world/americas/coronavirus-murder-latin-america-crime.html> [lastet ned 16. mai 2024].
- Silva Ávalos, Hector (2019, 21. juni). *El Salvador Flirts with 'Mano Dura' Security Policies Again*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://insightcrime.org/news/analysis/el-salvador-flirts-with-mano-dura-security-policies-again/> [lastet ned 16. mai 2024].

- Torres, Moncho (2024, 3. februar). Fear of police replaces gang violence in El Salvador. *EFE*. Tilgjengelig fra <https://efe.com/en/other-news/2024-02-03/fear-of-police-replaces-gang-violence-in-el-salvador/> [lastet ned 28. mai 2024].
- Tucker, Duncan (2022, 31. august). *Eviscerating human rights is not the answer to El Salvador's gang problem*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/08/eviscerating-human-rights-el-salvador-gang-problem/> [lastet ned 30. mai 2024].
- U.S. Department of State (2007, juni). *Issue paper: Youth gang organizations in El Salvador*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://lincolngoldfinch.com/wp-content/uploads/2015/06/DOS-Issue-Paper-El-Salvador-Gangs-June-2007.pdf> [lastet ned 27. februar 2024].
- Valencia, Roberto (2019, 1. august). Julio de 2019 cierra como uno de los meses menos violentos del siglo XXI. *El Faro*. Tilgjengelig fra https://elfaro.net/es/201908/el_salvador/23532/Julio-de-2019-cierra-como-uno-de-los-meses-menos-violentos-del-siglo-XXI.htm [lastet ned 16. mai 2024].
- Valencia, Roberto (2023, 22. september). *El Salvador Police Reports Contradict Bukele's Triumphalism*. Washington D.C.: InSight Crime. Tilgjengelig fra <http://insightcrime.org/news/el-salvador-police-reports-contradict-bukeles-triumphalism/> [lastet ned 29. mai 2024].

© Landinfo 2024

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.